

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY DEMORALIZACJĄ

VII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Lublinie

I. W przypadku, gdy nauczyciel uzyskuje informacje, że uczeń, który nie ukończył 18 lat:

- przejawia zachowania świadczące o **demoralizacji** (używanie alkoholu lub innych środków odurzających; naruszanie praw współżycia społecznego: arogancja, wulgarność, przemoc emocjonalna; popełnienie czynu zabronionego; systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki; włóczęgostwo; udział w działalności grup przestępczych - art. 4 § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich) lub uprawia nierząd

podejmuje następujące kroki:

1. Nauczyciel **przekazuje** uzyskaną **informację** wychowawcy, dyrektorowi i **psychologowi szkolnemu**.
2. Wychowawca **wzywa** do szkoły **rodziców** (prawnych opiekunów) ucznia i **informuje** ich o problemach wynikających z zachowania ucznia. **Wychowawca** wraz z **psychologiem** w obecności ucznia i rodziców **przeprowadza rozmowę**. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem sporządzając kontrakt na piśmie. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i jego udział w programie terapeutycznym.
3. Jeżeli rodzice **odmawiają współpracy** lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia **psycholog** pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji **sąd rodzinny lub policję** (specjalistę ds. nieletnich).
4. Podobnie, gdy szkoła **wykorzystała wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych** (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, upomnienie, nagana dyrektora, spotkania z psychologiem, zobowiązanie ucznia i rodzica do podjęcia terapii itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, **szkoła powiadamia** sąd rodzinny, policję MOPR. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

SYTUACJE KRYZYSOWE

II. Jeśli nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, lub innych środków powinien podjąć następujące kroki:

1. **Nauczyciel** prosi o pomoc najbliższej fizycznie znajdującego się pracownika szkoły, **odizolowuje ucznia** od reszty klasy prowadząc go do gabinetu dyrektora, pielęgniarki szkolnej bądź gabinetu wicedyrektora.
2. Nauczyciel **powiadamia** o swoich przypuszczeniach **Dyrektora** **wychowawcę klasy** oraz **psychologa**. **Po tych czynnościach nauczyciel wraca do przerwanych zajęć**.
3. **Dyrektor wzywa lekarza** w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. **Wychowawca** (a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor) **zawiadamia o tym fakcie rodziców/opiekunów**, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie **odmówią** odebrania dziecka lub nie ma możliwości powiadomienia o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji **decyduje lekarz**, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem szkoły.
5. **Dyrektor** szkoły **zawiadamia** najbliższą jednostkę **policji**, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu, narkotyku lub innych środków odmawiają przyścia do szkoły, a jest on **agresywny** bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża

życiu lub zdrowiu innych osób. **Jeśli uczeń nie ukończył 18 lat, o fakcie tym zawiadamia się jego rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny.**

6. Jeżeli **powtarzają się** wypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków lub innych środków na terenie szkoły, Dyrektor szkoły powiadamia o tym policję lub sąd rodzinny.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.
8. Z przeprowadzonych działań **nauczyciel** w porozumieniu z osobami uczestniczącymi w czynnościach sporządza **notatkę służbową**, którą podpisują osoby uczestniczące w tych czynnościach.

III. Jeśli na terenie szkoły pracownik znajdzie substancję wyglądem przypominającą narkotyk, podejmuje następujące kroki:

1. **Pracownik** zachowując środki ostrożności, **zabezpiecza substancję** przed dostępem do niej innych osób oraz ewentualnym jej zniszczeniem **do czasu przyjazdu policji**, próbuje, (jeśli to możliwe w zakresie swoich działań) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. **Powiadamia** o zaistniałym zdarzeniu **Dyrektora** szkoły. Dyrektor niezwłocznie zawiadamia **policję**.
3. Po przyjeździe **policji pracownik przekazuje** zabezpieczoną substancję i informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Z przeprowadzonych działań **pracownik, który znalazł** substancję przypominającą wyglądem narkotyk sporządza **notatkę służbową**, którą podpisują osoby uczestniczące w podjętych czynnościach.

IV. Gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń ma przy sobie alkohol lub substancję przypominającą narkotyk, podejmuje następujące kroki:

1. **Nauczyciel** prosi o pomoc najbliższemu fizycznie znajdującemu się pracownikowi szkoły, **odizolowuje ucznia** prowadząc go do gabinetu dyrektora lub gabinetu wicedyrektora.
2. O swoich spostrzeżeniach **nauczyciel powiadamia Dyrektora szkoły i wychowawcę**. Po tych czynnościach nauczyciel powraca do zajęć.
3. **Dyrektor w obecności innej osoby** (wychowawcy, psychologa lub innego nauczyciela) **żąda**, aby uczeń przekazał tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży) ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. **Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania** odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona **wyłącznie dla policji**.
4. Gdy **uczeń, mimo wezwania**, odmawia przekazania Dyrektorowi substancji i okazania zawartości teczki, **Dyrektor szkoły wzywa policję, rodziców/ opiekunów** ucznia do natychmiastowego stawienia.
5. Jeżeli uczeń **wyda substancję dobrowolnie**, **Dyrektor** po odpowiednim zabezpieczeniu tej substancji bezzwłocznie **przekazuje ją jednostce policji** i wzywa **rodziców/ opiekunów** ucznia do natychmiastowego stawienia.
6. Z przeprowadzonych działań **nauczyciel** w porozumieniu z osobami uczestniczącymi w czynnościach **sporządza** możliwie dokładną **notatkę** z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami, którą podpisują osoby uczestniczące.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;

- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

V. Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego (udział w bójce lub pobiciu, doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się innej czynności seksualnej, znęcanie się, wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania., podrabianie dokumentów, kradzież, kradzież z włamaniem, rozbój, przywłaszczenie, oszustwo) lub przestępstwa ściganego z urzędu należy:

1. **Pracownik szkoły zabezpiecza** miejsce popełnienia czynu (nie dopuszcza w to miejsce osób postronnych i ewentualnie ustala świadków zdarzenia).
2. **Pracownik zawiadamia Dyrektora** szkoły korzystając w razie potrzeby z pomocy będącej w pobliżu osoby dorosłej. **Przekazuje** sprawcę **Dyrektorowi** (o ile sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły), informuje o okolicznościach zdarzenia i przekazuje ewentualne dowody przestępstwa.
3. **Dyrektor** powiadamia rodziców ucznia sprawcy i **wzywa** policję i odnotowuje godzinę zgłoszenia.
4. **Dyrektor zleca** wykonanie ewentualnych czynności zaleconych przez przyjmującego zgłoszenie policjanta.
5. W przypadku zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, **Dyrektor zatrzymuje** do czasu przybycia policji **ofiara przestępstwa** i jego sprawcę/ów/.
6. W przypadku, gdy **nie można powiadomić rodzica/opiekuna** lub jego nie stawienia się do szkoły **decyduje** o dalszym postępowaniu z uczniem sprawcą **podejmuje interweniujący policjant**.
7. Osoby podejmujące działania zobowiązane są nie nagłaśniać zdarzenia.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks postępowania karnego*.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

VI. Postępowanie nauczyciela wobec osoby, która stała się ofiarą czynu karalnego:

1. **Nauczyciel udziela** pierwszej pomocy, (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne **powiadamia** Dyrektora szkoły.
3. Dyrektor **powiadamia rodziców** ucznia.
4. **O pozostaniu** ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji **decyduje lekarz**, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem szkoły.
5. **Dyrektor** niezwłocznie **wzywa policję** w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
6. **Nauczyciel** w miarę szybko **informuje** o zdarzeniu **wychowawcę** klasy.

VII. Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły materiałów wybuchowych, broni i innych niebezpiecznych substancji:

1. **Pracownik szkoły uniemożliwia dostęp** osób postronnych do tych środków, korzystając z pomocy najbliższych znajdujących się osób dorosłych.

2. **Powiadamia Dyrektora** szkoły, który przeprowadza ewakuację i powiadamia odpowiednie służby.

VIII. Procedura postępowania z uczniem palącym wyroby tytoniowe na terenie szkoły i w czasie pobytu ucznia pod opieką szkoły.

1. Nauczyciel, który zauważy fakt palenia wyrobów tytoniowych przez ucznia przeprowadza z uczniem rozmowę, informuje o tym fakcie wychowawcę klasy oraz wpisuje uwagę do dziennika lekcyjnego.
2. Wychowawca udziela uczniowi karę statutową.
3. Jeśli sytuacja powtarza się, wychowawca stosuje kolejną karę statutową, wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez ucznia. Rozmowa odbywa się w obecności psychologa. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Psycholog przeprowadza rozmowę profilaktyczną - ostrzegawczą z uczniem. Uczeń zobowiązuje się w formie pisemnego kontraktu do niepalenia papierosów. Wychowawca monitoruje respektowanie postanowień kontraktu.
4. W przypadku notorycznego łamania zakazu palenia papierosów traktowanego, jako demoralizacja decyzją Dyrektora szkoły uczeń może zostać skreślony z listy uczniów.

W każdym przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, należy niezwłocznie powiadomić Dyrektora szkoły oraz wychowawcę. Wychowawca informuje rodzica o zdarzeniu i wzywa rodzica ucznia do natychmiastowego stawiennictwa. Dyrektor zawiadamia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Wszystkie procedury obowiązują także w czasie wycieczek i innych form zorganizowanych zajęć terenowych (wyjazdów i wyjść), które są integralną częścią działalności wychowawczej i dydaktycznej Szkoły. Uczeń w tym czasie przebywa pod opieką nauczycieli.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z p. zm. – tekst jednolity Dz. z 2002 r. Nr 11 poz. 109 z) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą(z późniejszymi zmianami).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tekst jednolity Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25.03.2016 roku z późn. zmianami
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm.
- Zarządzenie nr 18 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 maja 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe z późn. zm.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych